

www.printo.it/pediatric-rheumatology/HR/intro

Juvenilni Idiopatski Artritis

Verzija 2016

1. ŠTO JE JIA

1.1 Kakva je to bolest?

Juvenilni Idiopatski Artritis (JIA) je kronična bolest obilježena dugotrajnom upalom zglobova; tipični znakovi upale zglobova su bol, oticanje i ograničena pokretljivost. "Idiopatski" znači da ne znamo uzrok bolesti, a "juvenilni" u ovom slučaju znači da se simptomi obično javljaju prije 16. godine života.

1.2 Što znači kronična bolest?

Za bolest se kaže da je kronična kada odgovarajuće liječenje nužno ne dovodi do izlječenja bolesti već do poboljšanja simptoma i rezultata laboratorijskih testova.

Isto tako to znači da je nakon postavljanja dijagnoze nemoguće predvidjeti koliko dugo bi dijete moglo biti bolesno.

1.3 Koliko je česta?

JIA je relativno rijetka bolest koja se javlja u otprilike 1-2 na 1,000 djece.

1.4 Što je uzrokuje?

Imunološki sustav nas štiti od infekcija uzrokovanih različitim mikrobima, poput virusa i bakterija, te može razlikovati ono što je strano, opasno i treba se uništiti od onoga što je naše.

Vjeruje se da u kroničnom artritisu dolazi do abnormalnog odgovora imunološkog sustava, koji djelomično gubi sposobnost razlikovanja

---

"stranog" i "vlastitog", te zbog toga napada dijelove vlastitog tijela što vodi k upali, npr. opne koja oblaže zglobove. Upravo zbog toga bolesti kao što je JIA nazivaju se i "autoimunim", što znači da imunološki sustav reagira protiv vlastitog tijela.

Ipak, kao i u većini kroničnih upalnih bolesti kod ljudi, točan mehanizam koji uzrokuje JIA ostaje nepoznat.

1.5 Je li nasljedna?

JIA nije nasljedna bolest, budući da se ne može prenijeti direktno s roditelja na njihovu djecu. No, postoje neki genetski čimbenici, velikim dijelom neotkriveni, koji predodređuju osobu za bolest. Znanstvenici se slažu da je bolest rezultat kombinacije genetske predodređenosti i izlaganja čimbenicima okoliša (vjerojatno infekcijama). Čak i kada možda postoji genetska predodređenost, dvoje djece u istoj obitelji vrlo je rijetko zahvaćeno bolešću.

1.6 Kako se dijagnosticira?

Dijagnoza JIA-e temelji se na dugotrajnom artritisu i na pažljivom isključivanju drugih bolesti prikupljanjem informacija o preboljenim bolestima te obavljanjem fizikalnog pregleda i laboratorijskih testova. O JIA se radi kada bolest počne prije 16. godine, simptomi traju više od 6 tjedana i isključene su sve druge bolesti koje bi mogle biti odgovorne za artritis.

Razdoblje od 6 tjedana potrebno je kako bi se isključili drugi oblici privremenog artritisa, poput onih koji se javljaju nakon različitih infekcija. Pojam JIA uključuje sve oblike dugotrajnog artritisa nepoznatog uzroka koji se javlja u djetinjstvu.

JIA uključuje različite oblike otkrivenog artritisa (vidi niže).

1.7 Što se događa s zglobovima?

Sinovijalna membrana je tanka unutrašnja opna koja obavija kapsulu zgloba, a u artritisu postaje puno deblja, ispunjava se upalnim stanicama i tkivom te počinje proizvoditi povećanu količinu sinovijalne tekućine unutar zgloba. To uzrokuje oteknuće, bol i ograničenje pokretljivosti. Jedna od važnih osobitosti upale zgloba je ukočenost zgloba koja se javlja nakon dužeg odmora; zbog toga je osobito

---

naglašena ujutro (jutarnja ukočenost).

Dijete često pokušava smanjiti bolnost držanjem zgloba u polu-flektiranom položaju; taj položaj naziva se "antalgičnim" kako bi se naglasila činjenica da se njime smanjuje bolnost. Ako se zadrži duže vrijeme (obično više od 1 mjeseca), ovaj abnormalni položaj vodi k skraćanju (kontrakturi) mišića i tetiva te do razvoja fleksornih (savinutih) deformiteta.

Ako se pravilno ne liječi, upala zgloba može uzrokovati oštećenje zgloba preko dva glavna mehanizma: sinovijalna membrana postaje jako zadebljana i naborana (uz stvaranje nečega što zovemo sinovijalni panus) te otpuštanjem različitih tvari koje dovode do gubitka zglobne hrskavice i zgloba. Na RTG-u to izgleda poput rupa u kostima koje se nazivaju koštane erozije. Dugotrajno zadržavanje antalgičnog položaja uzrokuje atrofiju mišića (gubitak mišića) te stezanje ili istežanje mišića i mekog tkiva, što dovodi do fleksornih deformiteta.